

УДК 336.226.222:657.37

Йолтуховська О.Ю.

*к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

ЗМІСТОВНИЙ АСПЕКТ ПОНЯТТЯ «ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ»

Будь-який обліковий процес, як правило, завершується формуванням звітності. Звітний документ містить узагальнену систему взаємопов'язаних інформаційних показників, які відображають діяльність підприємства за певний звітний період. Інформаційна система підприємства повинна бути якісною, достовірною, повною та неупередженою для того, щоб задовольнити інтереси користувачів звітності, чи то зовнішніх чи то внутрішніх. Адже будь-які помилки чи викривлення у звітності впливають на рішення користувачів, що в подальшому відображається на ефективності управління економічними процесами в цілому.

У відповідності із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [9] виокремлено фінансову, податкову, статистичну та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник та ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку. Проте, у законі дається визначення лише щодо фінансової звітності, а сутність інших видів звітності, в тому числі і податкової не надаються.

На сучасному етапі розвитку системи обліку в Україні актуальними залишаються питання щодо обліку і звітності в оподаткуванні.

Податковий кодекс виступає основним законодавчим актом України, який регулює питання в сфері оподаткування та податкову систему в цілому. Суттєвим недоліком існуючого податкового законодавства України, насамперед ПКУ, є відсутність у ньому визначення терміну «податкова звітність», хоча саме словосполучення досить часто використовується у кодексі. У ПКУ навіть окремо виділено главу 2 «Податкова звітність» розділу II «Адміністрування податків, зборів, платежів». Крім того, за різними податками/зборами, які розглядаються у Податковому кодексі наводиться інформація щодо особливостей формування та подання податкової звітності.

Єдиний нормативний документ, у якому можна знайти тлумачення сутності податкової звітності це наказ Державної податкової служби України від 14 червня 2012 року №516 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України». Згідно вищезазначеного наказу, податкова звітність – це документи, які, згідно з ПКУ, подаються платниками податків до органів ДПС і на підставі яких здійснюються нарахування та сплата податку, збору(обов'язкового платежу) [10].

У Податковому кодексі України у ст. 46 наведено сутність поняття «податкова декларація». Податкова декларація, згідно ПКУ, включає як власне саму податкову декларацію так і податкові розрахунки та звіти.

В науковій літературі також відсутнє однозначне тлумачення сутності поняття «податкова звітність». Різні науковці по різному трактують дану категорію у своїх працях, проте можна знайти спільні риси у підходах.

Так, Букало Н.А. у своїх працях приходить до висновку, що податкова звітність є підсумковою стадією виконання податкового обов'язку і передбачає сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) з обчислення податків і зборів та складання й подання документів передбачених законодавством до органу, що контролює [1].

Давідов Г. та Шалімова Н. розглядають податкову звітність як документацію (податкові декларації, розрахунки, звіти, тощо), яка містить інформацію про розрахунок податкових зобов'язань, на підставі яких здійснюється нарахування та/або сплата податку, збору(обов'язкового платежу), що підлягає сплаті до бюджету та державних цільових фондів у встановлені законом терміни, яка подається платником податку, податковим агентом в податкові органи [2]. Дане визначення є більш ширшим і врегульованим із нормами Податкового кодексу, у порівнянні із попереднім.

На думку, Карпенко Н.Г. податкова звітність - це сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленної форми, що містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету [4].

Кужельний М.В., Єфименко Т.І., Калюга Є.В. трактують податкову звітність, як сукупність звітних документів (декларацій, розрахунків, довідок, звітів, відомостей тощо), які подаються платниками податків до державних податкових органів у терміни, встановлені законодавством [3].

Лега О. визначає податкову звітність як документ платника податків, який включає розрахунки, податкові декларації по кожному виду податку та іншого обов'язкового платежу, додатки до розрахунків і податкових декларацій, які складаються за затвердженими відповідними формами [5].

За Микитенко Т. та Міщенко Т., податкова звітність – це упорядкована система зведених взаємопов'язаних обліково-податкових показників, складених за спеціально затвердженою формою, яка характеризує результати та умови діяльності платникам податку за певний звітний період (місяць, квартал, рік) [6]. Дане поняття є досить вузьким і не зовсім узгодженим із ПКУ щодо звітних періодів.

У своїх дослідженнях Пантелєєва В. наголошує на тому, що податкова звітність – це документація (податкові декларації, розрахунки, звіти, тощо), яка містить інформацію про розрахунок податкових зобов'язань, на підставі яких здійснюється нарахування та/або сплата податку, збору(обов'язкового

платежу), що підлягає сплаті до бюджету та державних цільових фондів у встановлені законом терміни, яка подається платником податку, податковим агентом в податкові органи [7].

Узагальнюючи погляди науковців щодо сутності податкової звітності, можна зробити висновок, що більшість із них розглядають податкову звітність як сукупність документів (декларації, розрахунки, звіти), що подаються платниками податків до контролюючих органів, в законодавчо установлені строки та які є підставою для нарахування та/або сплати податку (збору).

Отже, враховуючи норми податкового законодавства та напрацювання вітчизняних вчених, вважаємо, що податкова звітність – це документи (податкова декларація, розрахунок, звіт) складені за спеціально затвердженими формами, які містять показники щодо податкових зобов'язань та подаються платниками податків (у тому числі відокремленим підрозділом у випадках, визначених ПКУ) до контролюючих органів у законодавчо встановлені строки.

Список використаних інформаційних джерел

1. Букало Н.А. Складання та подання податкової звітності підприємств з податку на прибуток / Н.А. Букало // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. – 2016. – Вип. 4(46). – Т.21. – С.192-195.
2. Давідов Г. Звітність підприємств: [навч. посібник] / Г. Давідов, Н.Шалімова. – К.: Знання, 2010. – 623 с.
3. Довідник термінів нормативно-правового забезпечення господарської діяльності в Україні: [наукове видання] / М.В. Кужельний, Т.І. Єфименко, Є.В.Калюга ; за ред. д.е.н., проф. Кужельного М.В. – Рівне: НУВГП, 2009. – 306 с.
4. Карпенко Н.Г. Основні вимоги формування податкової звітності бюджетними установами / Н.Г. Карпенко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2016. – №1-2. – С. 55-57.
5. Лега О.В. Податкова звітність: еволюція визначення / О.В. Лега // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2013. – № 3(41). – С. 300–303.
6. Микитенко Т. Методологічні основи податкової звітності України/ Т. Микитенко, Т. Міщенко// Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 8–9. – С.61–69.
7. Пантелеєв В. Еволюція визначення «податкова звітність» / «звітність за податками» / В. Пантелеєв // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки». – 2011. – № 2(5). – С. 171–176.
8. Податковий кодекс України від 02.12.10 р. № 2755- VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
9. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.1999 № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

10. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо приймання та комп'ютерної обробки податкової звітності платників податків в органах ДПС України: Наказ Державної податкової служби України від 14.06.2012. № 516. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://profiwins.com.ua/uk/letters-and-orders/gna/3161-516.html>

УДК 657

Каткова Н.В.

к.е.н., доцент

доцент кафедри обліку і економічного аналізу

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

м. Миколаїв, Україна

Бурлан С.А.

к.е.н., доцент

професор кафедри обліку та аудиту

Чорноморський національний університет ім. П. Могили

м. Миколаїв, Україна

ЗАСОБИ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ ЗВІТНОСТІ У РЕЖИМІ РЕАЛЬНОГО ЧАСУ

В умовах швидко змінюючихся ринків, суспільства і бізнес-процесів менеджмент підприємств повинен отримувати релевантну і своєчасну інформацію для прийняття ефективних і своєчасних рішень. Тому все більше компаній усвідомлює дієвість і необхідність концепції звітності в режимі реального часу.

Як відомо, звіт в режимі реального часу означає повідомлення про подію в міру його виникнення, а не пізніше. У цьому контексті здійснюється облік подій, який дозволяє якомога швидше зробити облікову інформацію доступною, і як наслідок — переорієнтувати завдання і ресурси для досягнення критично важливих цілей.

Практична реалізація завдань впровадження звітів в режимі реального часу в системах бухгалтерської інформації визначається цілями, інформаційними потребами та можливостями конкретного підприємства.

Отримання своєчасної інформації про різні аспекти діяльності та її оцінка здійснюються за допомогою інформаційних технологій, що характеризуються значною обчислювальною потужністю та можливістю зберігання значного обсягу даних.

До основних засобів реалізації проблеми звітності в режимі реального часу відносяться системи управління бізнес-процесами (Business Process Management (BPM) і бізнес-аналітики (Business intelligence (BI), мобільні пристрої, хмарні сервіси, корпоративна архітектура і інтеграція корпоративних додатків, а також їх комбінації [1].